

HÅLOG
ALAND
TEATER

BJØRN FILM & STORY

ÅARJELHSAEMIEN
TEATERE

JUHO-SIRE- SIRI BROCH JOHANSEN

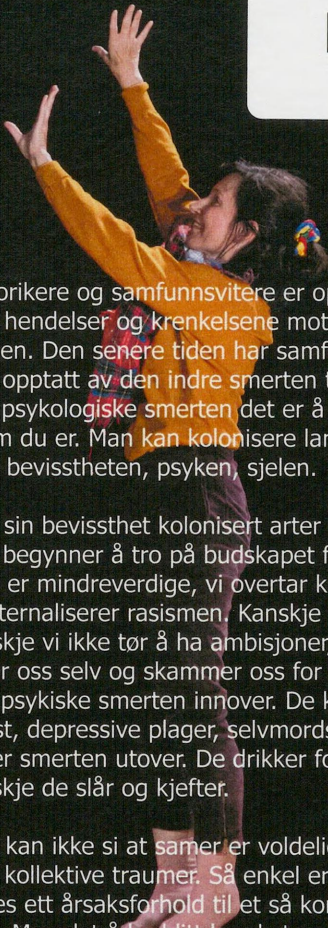
Sálva - Håndtak

Historihkkárat ja servodatdiehttit beroštit duođaštit dáhpáhusaid ja illastemiid maid sámi álbmot lea vásihan. Manjit áigge lea servodatdigaštallan maid beroštišgoahtán earjkilolbmo siskkildas bákčasis, namalassii mielalaš bákčasis mii bohciida das, ahte vejolašvuohta dovdat iežas iešvuođa, rivvejuvvo sus. Sáhtta koloniseret eatnamiid. Sáhtta maiddái koloniseret jurdagiid, miela, sielu.

Go olbmo miella koloniserejuvvo, de šaddá nu, ahte mii ieža álgit jáhkkit eiseválddiid sáttasáni mii muitala ahte mii leat unnitárvosaččat, mii váldit badjelasamet illasteaddji geahčastaga, mii internaliseret rasismma. Várra mis lea fuones iešgovva, várra eat duostta leat gudneáŋgirat, várra mii eahpediđolaččat vašuhit iežamet ja heahpanit danin go gávdnot. Muhtumat njammet psyhkalaš bákčasa iežas sisa. Sii várra dovdet balu, šlundivuođa, iešsorbmenjurdagiid, morraša. Earát sirdet psyhkalaš bákčasa olggos guvlui. Sii juhket beare ollu, loavkašuhttet earáid, várra huškot ja belket.

Ii sáhte dadjat ahte sápmelaččat leat veahkaválddálaččat danin go I eat vásihan kollektiivvalaš traumaid. Máilbmi ii leat nu earjkil, ii gávdno okta sivva dakkár máŋggadáfot áššái. Muhto go olmmoš lea vásihan koloniserema ja loavkašuhttima, de sáhtta dát leat okta máŋgga sivain. Mii galgat geahččalit ipmirdit ja dohkkehit daid iešguđetge hearkkesvuođafáktoriid maid dat, geat loavkašuhttet earáid, guddet mielddiset. Muhto lea veahkaváldi ieš geas lea ovddasvástádus divodit dáid háviid maid son lea buktán earáide. Veahkaváldis lea maid ieš ovddasvástádus fidnet veahki divodit iežas háviid maid lea ožžon eallinbálgá alde. Ja mii earát, mii sáhttit doarjut sin, geat váldet ovddasvástádusaset.

— Anne Lene Turi Dimpas
Psykologspesialista

Historikere og samfunnsvitere er opptatt av å dokumentere hendelser og krenkelsene mot den samiske befolkningen. Den senere tiden har samfunnsdebatten også blitt opptatt av den indre smerten til enkeltmennesket, den psykologiske smerten det er å bli fratatt følelsen av hvem du er. Man kan kolonisere land. Og man kan kolonisere bevisstheten, psyken, sjelen.

Å få sin bevissthet kolonisert arter seg på den måten at vi selv begynner å tro på budskapet fra myndighetene om at vi er mindreverdige, vi overtar krenkerens syn på oss, vi internaliserer rasismen. Kanskje vi sliter med selvbildet, kanskje vi ikke tør å ha ambisjoner, kanskje vi ubevisst hater oss selv og skammer oss for å være til. Noen retter den psykiske smerten innover. De kjenner kanskje på angst, depressive plager, selvmordstanker, sorg. Andre retter smerten utover. De drikker for mye, krenker andre, kanskje de slår og kjefter.

Man kan ikke si at samer er voldelige fordi de har opplevd kollektive traumer. Så enkel er ikke verden at det finnes ett årsaksforhold til et så komplekst fenomen som vold. Men det å ha blitt krenket og kolonisert selv, kan utgjøre en av flere sårbarhetsfaktorer. Vi skal prøve å forstå og anerkjenne de ulike sårbarhetsfaktorene som de som krenker andre bærer med seg. Men det er voldsutøveren selv som har ansvaret for å reparere skaden vedkommende har påført andre. Voldsutøveren har også ansvaret for å få hjelp til å helbrede egne skader han eller hun har fått gjennom livet. Og vi andre, vi kan støtte dem som tar sitt ansvar.

— Anne Lene Turi Dimpas
Psykologspesialist

NEAVTTÁRAT - MEDVIRKENDE

Line Kristin Solberg

Anders Stein Bjørn

DÁIDDÁLAŠ JOAVKU - KUNSTNERISK TEAM

Dramatihkar - Dramatiker Juho-Sire/ Siri Broch Johansen

Bagadalli - Regissør Mette Brantzeg

Nuohtadahkki - Komponist Ánndaris Rimpi

Čuovgahábmejeaddji - Lysdesigner Øystein Heitmann

HT BUVTTADEAPMI - HT PRODUKSJON

Teáhterhoavda - Teatersjef Egill Pálsson

Dramaturga - Dramaturg Morten Kjerstad

Plánafoavda - Plansjef Lisa Møller

Bivttasteaddji - Kostymeansvarlig Liv Henriksen

Teknikkalaš oktiiveiveheadji - Teknisk koordinator Magnus S. Strømseth

Lávdemeaštir - Scenemester Paul van der Zouwe

Lávdedávvirháhkki - Rekvisitør Halvor Johannes Lie

Jietna- ja čuovgatekniikkár - Lyd- og lystekniker Fredrik S. Einevoll

Gulahallan - Kommunikasjon Hanna Hjelmeland og Birgit Bøeng

Inspisieanta - Inspisient Dagfinn Karlsen

Bádji - Verksted Bjørn Hugo Nilsen og Kenneth Johansen

BÁDDEJUUVON MUSIHKKA - INNSPILT MUSIKK

Vidjola - Fiolin Livet Nord

Piano Arvid Kästel

Bass & cello Jonas Franke Blom

Geasanas - Trekkspill David Sperling Bolander

Bassklarinet & Saxofon Lisen Rylander Löve

Lávlun - Sang Juho-Sire/ Siri Broch Johansen

Govven - Foto Knut Åserud

Plakahttagovva - Plakatbilde Stein Bjørn

Duogašgovva - Bakgrunnsbilde Marry Ailonieida Sombán Mari

Ovdahálešteamit - Forsnakk Helsefag UIT, HT, Prošeaktajoavku

Buvttadeaddjit - Produsert av Bjørn Film & Story, Hålogalátti Teáhter/
Hålogaland Teater, Áarjelhsaemien Teatere/Sydsamisk Teater

Čájálmasa leat dorjon - Støttet av

Bergesen-
stiftelsen

FRITT ORD

Kulturrådet

SÁMEDIGGI

SÁMI DÁIDDÁRRÁÐÐI